

2. Смарт-контракти як інструмент автоматизації: Смарт-контракти, які є додатками на блокчейні, безпосередньо автоматизують і виконують умови контракту. Це ефективно використовується для фінансових транзакцій, забезпечуючи автоматизовану та прозору діяльність з виконання.

3. Криптовалюти та їх вплив на міжнародну торгівлю: Криптовалюти, такі як біткойн та ефіріум, революціонізують міжнародну торгівлю, дозволяючи здійснювати швидкі та економічно ефективні грошові перекази. Це вирішує проблеми, пов'язані з банківськими обмеженнями та втратами при конвертації.

4. Виклики та перспективи розвитку криптовалют: Криптовалюти мають великий потенціал, але стикаються з проблемами регулювання та волатильності ринку. Однак їхнє майбутнє пов'язане з подальшим розвитком і вдосконаленням технології блокчейн.[7]

Інформаційні системи та технології стають невід'ємною частиною розвитку різних галузей. Вони допомагають підвищити ефективність, посилити конкурентоспроможність та забезпечити стійкість у динамічному світі. Однак зі збільшенням можливостей виникають нові виклики, які необхідно вирішувати, щоб повною мірою використовувати переваги інформаційних технологій у сучасному суспільстві.

Література:

1. Тапскотт, Д., Тапскотт, А. (2016). "Блокчейн-революція: як технологія, що стоїть за біткойном, змінює гроші, бізнес та світ." Видавництво "Наш формат".
2. Лаудон, К.Д., Лаудон, Дж.П. (2015). "Управління інформаційними системами: управлінські перспективи." Київ: Видавничий дім "Києво-Могилянська академія".
3. Купріянов, І.Г., Мартиненко, Ю.В. (2018). "Використання електронних систем в освітньому процесі вищого навчального закладу." Науковий вісник Херсонського державного університету, 155-159.
4. Чен, Т., Лу, Г., Лю, С., Шен, К. (2019). "Використання штучного інтелекту в фінансовому секторі: перегляд літератури та напрямки подальших досліджень." Фінанси і кредит, 76-92.
5. Лі, Л., Лін, Ц., Лін, В. (2020). "Використання технології блокчейну для покращення безпеки фінансових послуг." Міжнародний науковий журнал "Інформаційні технології в освіті, науці та виробництві", 76-81.
6. Нараїн, Й., Нараїн, В. (2016). "Блокчейн для технічних людей: призначено для великих корпорацій." Медіапрес.
7. Андерсен, Л. (2016). "Блокчейн: як це працює і чому це важливо." Harvard Business Review.

Левченко А.О., кандидат економічних наук, професор
Виходець Ю.М., ст. гр. УФЕБ – 22М
Центральноукраїнський національний технічний університет

ФОРМУВАННЯ СУЧАСНИХ ЗАВДАНЬ У СФЕРІ МЕНЕДЖМЕНТУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Фінансово-економічна безпека підприємства є складною багаторівневою системою гармонійної взаємодії всіх її елементів, оскільки її стан мінливий, то вона повинна ґрунтуватись на науковій концепції, а для цього потрібно дослідити ступінь її захисту від внутрішніх та зовнішніх загроз, що можливо через виконання функцій економічної безпеки підприємства та формування відповідних сучасних завдань у цій сфері.

Відповідно до великого тлумачний словника сучасної української мови за редакцією В.Т. Бусел стверджується, що функцією є явище, яке залежить від іншого явища, є формою його виявлення і змінюється відповідно до його змін; робота когось, чого-небудь, обов'язок,

коло діяльності когось, чогось [1]. Тому, на нашу думку, функцією фінансово-економічної безпеки підприємства є виконання учасниками економічної безпеки підприємства своїх професійних обов'язків, пов'язаних з виявленням, нейтралізацією та захистом від загроз зовнішніх та внутрішніх. Оскільки у процесі свого функціонування промислове підприємство вступає у економічні відносини із зовнішніми та внутрішніми суб'єктами, а також на його економічну безпеку впливають зовнішні та внутрішні загрози, пропонуємо виділити окремо функції зовнішньої та внутрішньої економічної безпеки підприємства.

Функціями забезпечення зовнішньої фінансово-економічної безпеки підприємства є виконання працівниками своїх професійних обов'язків, пов'язаних із забезпеченням потреб економічної безпеки підприємства при функціонуванні у зовнішньому середовищі, тому виділяємо такі функції: захисна; інформаційна; антикризова; сприяння; стабілізаційна; адаптивна.

Метою забезпечення зовнішньої економічної безпеки підприємств є забезпечення економічної безпеки об'єктів підприємств його суб'єктами за допомогою інструментів і методів та базових принципів для подолання загроз та негативних впливів зовнішнього середовища.

Для досягнення мети забезпечення зовнішньої економічної безпеки підприємств можна виділити завдання, які потрібно виконати:

- захист фінансових інтересів підприємства у процесі здійснення фінансових відносин із його зовнішніми суб'єктами;
- протистояння реальним та потенційним загрозам, які існують у зовнішньому середовищі, при здійсненні операційної, економічної та інвестиційної діяльності; взаємодія з правоохоронними органами з питань запобігання рейдерству, грінмейлу, кардингу та протидія іншим незаконним посяганням на власність підприємства;
- організація умов для безпечної роботи співробітників підприємства при співпраці з зовнішніми суб'єктами;
- захист від несанкціонованого доступу та припинення розповсюдження конфіденційної, комерційної, економічної інформації;
- обмеження зовнішнього доступу, забезпечення недоторканності та охорона цілісності майна, фінансових та інформаційних ресурсів і збереження майнових прав власника;
- моніторинг, збір, систематизація та обробка всіх видів інформації про діяльність контрагентів, яка може спричинити загрозу економічній безпеці підприємства, у процесі здійснення операційної, економічної та інвестиційної діяльності підприємства та неналежного виконання зовнішніми суб'єктами своїх договірних зобов'язань;
- своєчасне виявлення, попередження, запобігання, нейтралізація, усунення, локалізація реальних та потенційних загроз фінансовим інтересам підприємства, які існують або можуть виникнути у зовнішньому середовищі у процесі взаємодії з зовнішніми суб'єктами; зниження можливості виникнення ризиків та своєчасне виявлення порушень у процесі здійснення операційної, економічної та інвестиційної діяльності при взаємодії з зовнішніми суб'єктами;
- виявлення можливих небезпек при укладанні договорів з контрагентами та виконанні ними договірних зобов'язань;
- оперативне реагування на загрози, які виникають у зовнішньому середовищі, для мінімізації або уникнення шкоди;
- лобіювання комерційних та фінансових інтересів підприємства при укладанні договорів з контрагентами та виконанні ними своїх договірних зобов'язань;
- здатність розробляти й проводити стратегію у зовнішньому середовищі для підтримки стабільного фінансового стану підприємства; забезпечення стабільності функціонування та розвитку операційної, економічної та інвестиційної діяльності підприємства в умовах коливання нестійкого зовнішнього середовища;

- адаптація системи функціонування підприємства до мінливих умов зовнішнього середовища з метою використання нових технологій та захисту підприємства від виявлених загроз;

- швидке реагування на появу небезпек та гнучка зміна тактики ведення бізнесу.

Функціями забезпечення внутрішньої фінансово-економічної безпеки підприємства є виконання працівниками своїх професійних обов'язків, пов'язаних із забезпеченням потреб фінансово-економічної безпеки підприємства при функціонуванні у внутрішньому середовищі, до таких функцій, окрім раніше нами визначених (захисної, інформаційної, антикризової, сприяння та стабілізаційної) належать також:

- адаптивна;
- ощадна;
- нормативна;
- інструктивна.

Таким чином, метою забезпечення внутрішньої фінансово-економічної безпеки підприємства є забезпечення економічної безпеки об'єктів підприємства його суб'єктами за допомогою інструментів і методів на підставі принципів подолання загроз та негативних впливів внутрішнього середовища.

Для досягнення мети забезпечення внутрішньої фінансово-економічної безпеки підприємства можна виділити наступний перелік завдань:

- захист фінансових інтересів підприємства у процесі здійснення фінансових відносин з його внутрішніми суб'єктами;

- протистояння реальним та потенційним загрозам, які існують у внутрішньому середовищі, при здійсненні операційної, економічної та інвестиційної діяльності;

- взаємодія з правоохоронними органами з питань запобігання шахрайству персоналу та протидія іншим незаконним посяганням на власність підприємства;

- організація умов для безпечної роботи співробітників підприємства;

- захист від несанкціонованого доступу та припинення розповсюдження конфіденційної, комерційної, економічної інформації;

- моніторинг, збір, систематизація та обробка всіх видів інформації про діяльність персоналу, яка може спричинити загрозу економічній безпеці підприємства, у процесі здійснення операційної, економічної та інвестиційної діяльності підприємства та належного виконання своїх професійних обов'язків його персоналом;

- своєчасне виявлення, попередження, запобігання, нейтралізація, усунення, локалізація реальних та потенційних загроз фінансовим інтересам підприємства, які існують або можуть виникнути у внутрішньому середовищі у процесі взаємодії з внутрішніми суб'єктами;

- виявлення можливих небезпек при укладанні трудових договорів та договорів про матеріальну відповідальність з персоналом;

- застосування сукупності заходів, спрямованих на запобігання укладання збиткових угод, які можуть призвести до банкрутства підприємства;

- лобіювання фінансових інтересів підприємства при укладанні трудових договорів та договорів про матеріальну відповідальність з персоналом;

- здатність розробляти й проводити стратегію у внутрішньому середовищі для підтримки стабільного фінансового стану підприємства, належного рівня ділової активності, рентабельності, ліквідності, сприяння незалежності та конкурентоспроможності підприємства;

- оперативна ліквідація наслідків катастроф, координація роботи персоналу та пристосування діяльності підприємства до надзвичайних умов, швидке подолання наслідків завданої шкоди та оперативне відновлення роботи підприємства;

- швидке реагування на появу небезпек та гнучка зміна організаційної системи управління;

- оптимальне забезпечення та використання фінансових ресурсів для здійснення операційної, економічної та інвестиційної діяльності підприємства;
- ефективно використання фінансових ресурсів на економічну безпеку підприємства запобігання їх перевитрат;
- здійснення вибору методики оцінювання економічної безпеки підприємства та встановлення граничних значень з урахуванням специфіки роботи підприємства;
- розробка внутрішніх стандартів перевірки економічної безпеки підприємства; розробка плану перевірки економічної безпеки підприємства;
- розробка посадових інструкцій з визначенням прав, обов'язків та відповідальності, встановлення центрів відповідальності; складання положення про відділ економічної безпеки підприємства.

Якщо функціями забезпечення зовнішньої фінансово-економічної безпеки підприємства є виконання суб'єктами своїх професійних обов'язків, пов'язаних з забезпеченням потреб економічної безпеки підприємства при функціонуванні у зовнішньому середовищі, відповідно до кожної з яких розроблені специфічні завдання, яка здатні забезпечити реалізацію зазначених функцій, то для забезпечення внутрішньої фінансово-економічної безпеки підприємства є виконання суб'єктами своїх професійних обов'язків, пов'язаних з забезпеченням потреб фінансово-економічної безпеки підприємства при функціонуванні у внутрішньому середовищі. До кожної із зазначених функцій також розроблено завдання забезпечення внутрішньої фінансово-економічної безпеки підприємства.

Виходячи з обґрунтованих функцій, можна констатувати, що всі функції забезпечення економічної безпеки підприємства важливі для підприємства та тісно взаємодіють між собою, переходячи одна в одну.

Література:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. - К.; Ірпінь: ВТФ "Перун", 2005. - 1728 с.
2. Горячева К.С. Формування механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства / К.С. Горячева / Менеджер. — 2004. — № 2 (28). — С. 96-103.
3. Філіппова С.В. Система формування і забезпечення економічної безпеки підприємства / С.В. Філіппова, О.С. Дашковський // ЕКОНОМІКА: реалії часу. — 2012. — №2(3). — С. 17—23.

Липчанський В.О., кандидат педагогічних наук, доцент
Шамшур В.О., магістр, група МЕ-23М
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

РОЛЬ САМОМЕНЕДЖМЕНТУ КЕРІВНИКА В ДОСЯГНЕННІ РИНКОВОГО УСПІХУ ПІДПРИЄМСТВА

Сучасний керівник, націлений на всебічне підвищення ефективності бізнесу, має відмовлятися від технологій, орієнтованих на ігнорування персональних характеристик підлеглих, на користь підходів максимального залучення їх талантів, творчого потенціалу, делегування складних завдань для їх розвитку. В нинішніх умовах активізація праці людей на підприємствах та в організаціях значною мірою забезпечується демократизацією менеджменту, залученням працівників до прийняття рішень, створенням середовища підживлення внутрішніх імпульсів працівників до оновлення знань і розвитку навичок.

Виходячи з цих позицій, потрібно визнати, що роль самоменеджменту керівника як уміння керувати собою, своїм професійним та буденним життям, свідомо будувати свою